

TOEN DE BANDEN BRAKEN... G. J. PEELEN

DOOR

HEEL den avond had ze al met 't kleintje opgetrokken, met hem op en neer gelopen door de kamer, of hem gewiegd op haar schoot, haar zontje... hún zontje, waarvan zij zooveel verwachtte nu.

Moe werktuigelijk zat ze hem nu te sussen, haar oog en hem gericht, zonder dat ze zagen..... het eentonig gekreun had haar aan 't dromen gemaakt, en heel haar leven had ze weer doorleefd, was aan haar voorbijgetrokken.....

Ze was nog erg jong geweest, toen ze Evert had leeren kennen, en zonder veel overleg, blij en trotsch had ze zich verloofd, met den jongen, begaafden onderwijzer. Hij was vroeg klaar geweest, en direct bij z'n eerste sollicitatie geslaagd, in z'n eigen woonplaats.

Dat was een mooie, blieje tijd geweest, die verlovingsstijd, al zagen ze elkaar weinig. Hij had z'n avonden noodig voor de hoofdstudee, en gaf zelf bijlessen aan een paar leerlingen. Ze had daan toen niets ongewoons ingezien, dat hij zóó in z'n werk opging, maar heel weinig tijd voor haar er af nemen kon; en als hij dan op hún avond wat vroeger weer wegging, omdat hij nog te werken had, voelde ze zelden slechts een vluchtig gevoel van teleurstelling; meestal streefde het zelfs haar trots, dat haar Evert zoo hoog aangeschreven stond bij z'n hoofd, door z'n collega's benijd werd voor z'n succes, maar vooral, dat hij zoo flink doorzette met z'n studie, om z'n positie te verbeteren, en gauw te kunnen trouwen.

En toen hij na twee jaar slaagde voor z'n hoofdstudee en spoedig daarna een benoeming kreeg als eerste onderwijzer, op een aardig dorpje in Gelderland, en hún huwelijk mogelijk werd, was er in haar slechts dankbaarheid, vreugde en trots; met schaamte verweet ze zich zelf, dat ze soms zich verwaarloosd gevoeld had, gedacht dat hij te weinig om haar gegeven had; nu bleek toch wel dat dat alles om haar bestwil geweest was!

Maar na de eerste vreugderoos, waren die gedachten sterker en vaker weer teruggekomen.

Na de zomervacantie, toen alles even mooi was in het dorpje, toen er leven en beweging was, drukte door de vele vreemdelingen, waren zij er aangekomen; ze was erg aan Rotterdam gehecht, maar deze ruil leek haar niet slecht. Doch alles was zoo anders geworden. Met de zomer waren ook de gasten verdwenen; 't dorpje lag naargeestig en verlaten, en de groote somberheid van de herfstvlagen deed haar verlangen naar haar stadsvriendinnen, naar gezelligheid.

In haar verlovingsstijd had ze altijd gedacht, wanneer Evert zoo zelden kwam; als we maar getrouwd zijn, dan zijn we 's avonds altijd bij elkaar. Dit was ook zoo geweest, maar zoo héél kort maar; toen waren haar de dagen dat zij, heel jong vrouwtje, alleen was, in het groote huis, zonder veel werk, niet zoo lang gevallen, omdat ze zich troostte met de avonden, die alles weer goed zouden maken.

Maar al gauw was 't precies gegaan als in Rotterdam. Vol jeugdigen ijver had Evert zich in 't vereeni-

gingsleven gemengd, in kiesvereeningen en Patriomonium, zang- en reciteerclub; hij richtte een mannenvereening op, een kinderkoor, en was al spoedig de man, die overal leiding gaf, en gevraagd werd te leiden.

En zij moest zoo ook haar avonden missen; zat verdrietig alleen, en voelde zich verongelukkig weer, en verwaarloosd. Als Evert dan thuis kwam moe, en stil, bijna geen woorden hebbend voor haar, terwijl ze wist dat hij pas nog daar gindsch voor die vreemden, vol geest en leven was, dan snikte ze 't uit, en vroeg smeekend, toch ook eens aan haar te denken. Maar als hij haar dan stil liefkoozend wees op z'n plicht, en de waardeering die hij ondervond, dan kwam al gauw weer iets van haar oude trots boven: „'t was eigenlijk ook kranig zooals hij er zich zoo gauw al ingewerkt had, bijna onmisbaar was, allen prezen hem en roemden z'n bekwaamheid. Dat was toch beter dan iemand die maar onopgemerkt thuis bleef zitten, in lui niets doen.“

Kinderlijk blij was ze, als hij eens een enkele avond thuis bleef..... om te werken aan een inleiding voor de mannenvereening —

..... en hún liefde bleef nog —

Zijn succes was te groot geweest, om blijvend te zijn. De eerste strubbelingen begonnen met 't hoofd van de school, een verstandig bejaard man, die altijd op bescheiden wijze leiding gegeven had in 't verenigingsleven, en die zich nu plotseling verdrongen zag, door den jongere, die verblind door z'n veroveringen, tot zelfoverschatting gekomen, niet hebben kon, dat z'n chef vaak van meening met hem verschilde, en dat ook in vergaderingen uitte. Dat prikkelde Evert. En gevoelloos, niet zelden pedant, trachtte hij scherp z'n meening te doen overwinnen. Hij liet z'n patroon merken, dat hij niet meer „bij“ was, dat z'n opvattingen verouderd waren, en trachtte als reactie op 't verzet, met des te meer kracht nieuwigheden in te voeren.

Het dorpsconservatisme begon zich schrap te zetten tegen hem. Er rees meer verzet.

„Het was nu wel heel mooi, dat hij verschillende noodige, nuttige vereeningen oprichtte, zich gaf, maar hij moest zich niet overal inmengen, niet probeeren al 't bestaande te veranderen: een dorp was nu eenmaal geen stad!“

Als hij op vergaderingen begon, met z'n langzamerhand bekend geworden: „bij ons in Rotterdam.....“ rees al 't verzet, vertrok bij sommigen 't gezicht tot onwil, verscheen bij anderen een fijn lachje, en helder wanneer hij bijval had, verloor hij steeds meer z'n zelfbeheersching als hij tegenkanting ondervond; dan ging hij onberedeneerd en star aan 't doordrijven, hamerend op dat bekrompen conservatisme, prikkelend z'n hoorders, — op enkele jonge vereerders na, — vergooiend z'n kansen.

Niet zelden werd 't een probeeren, hoe ver hij 't met z'n redeneertalent brengen kon, om vooral z'n chef een „hak te zetten“. Dit nam steeds meer tegen hem in. En gedaan was 't met z'n invloed en gezag, toen hij, onbekend met de plaatselijke historie, zich

Stockholm is zeker wel de mooiste stad van Zweden en Noorwegen; doch ook deze stad heeft „achteraf“-buurtjes. Hierboven een foto van een der stegen!

mengde in een kerkelijke kwestie, en zich schaarde aan de zijde van een clubje ontevredenen, die terecht in 't ongelukkig gesteld waren.

Hij kreeg meer vijanden, dan eerst vrienden.

Moeier en meer geprikkeld kwam hij thuis. Minder woorden had hij voor z'n vrouw, die hem steeds verder van zich voelde staan.

Nu kon ze zich ook niet meer troosten met z'n succes, haar trots niet meer streelen met z'n roem. Eerst had ze nog wel partij voor hem getrokken, mee gescholden op die duffe bekrompen dorpingen, die geen oog voor 't nieuwe hebben; maar gaandeweg had ze begrepen, dat de schuld bij hem lag. Ze had brieven gekregen van mensen die haar raadden haar man tot meer bezadigheid te vermanen; ze had verkoeling gemerkt, bij mensen die haar eerst vriendelijk tegemoet gekomen waren..... maar koppiger dan ooit had hij zich druk gemaakt..... overal, behalve thuis, en langzaam had ze gevoeld hoe haar liefde voor hem, heel zachtjes begon dood te gaan, omdat hij ze niet voedde.....

Op een ouderavond leerde zij pas zien, wie en hoe hij was. In een woordenrijk referaat sprak hij over de liefde. „Die teere band tusschen man en vrouw, die noodig is om 't huwelijk gelukkig te maken. De liefdebond, die ook noodig is tusschen de ouders en de opvoeders hunner kinderen, de onderwijzers, die zich uit in meeleven, in hartelijke belangstelling over en en weer.“

Heel scherp zag ze plotseling dat dat slechts woorden waren, zonder dat z'n hart die bestuurd. Dat juist 't kiezen van dat onderwerp was een laatste, wanhopige poging om den verloren invloed terug te krijgen, dien hij — ook dat zag ze nu — slechts zocht, uit een alles vergetende eerzucht.

Een eerzucht die zelfzucht was, klein, ongevoelig egoïsme. En dáárvóór had zij al dien tijd gewacht op z'n liefde, die hij daar zelf als onmisbaar stond te verneerlijken, maar die hij haar steeds onthouden had, bij 't zoeken van enkel eigenbelang!

Zij voelde dat er iets in haar brak; de band der liefde tusschen haar en hem, juist nu, nu hij die met teere, vrome woorden prees.

En een groote bitterheid kwam in haar.....

Als twee vreemde mensen hadden ze langs elkaar heen geleefd, langen tijd. Zij gegriefd, omdat hij maar niet zag hoe hij haar beledigd had, 't mooiste in haar stuk gemaakt, zonder 't te merken; hij, alleen verbitterd, om 't verlies van z'n aanzien.

Ze had vriendinnen gezocht, en was ook uithuisig (Zie vervolg op pagina 187.)

Als tegenstelling met bovenstaande foto, hiernevens een kiek genomen in de prachtige haven van Stockholm. Een der schepen is het geweldige toeristenschip „Cap Polonia“, dat bij een „wereld“-trip ook Stockholm aandoet.

